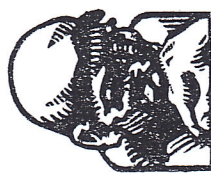

ΓΑΛΑΤΕΙΑΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

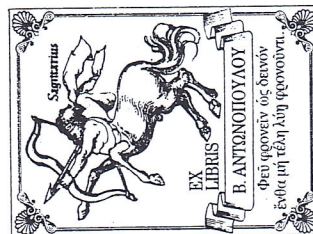
11 Π. Μ. — 1 Μ. Μ.

ΚΙ' ΑΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
«ΣΟΧΑΣΤΗ»

ΠΤ. - ΒΥΠ

ΑΘΗΝΑ

ΤΥΠ. «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ»

τὸ διάλεγε ἀνάμεσα ἀπὸ ἓνα σωρὸ φανταχτερά κουρέλια, πὺ εἶχε μπροστά της καὶ τὰ ἐπιθεωροῦσε ἓνα-ἓνα, σηκώνοντάς τα στὸ φῶς τῆς λάμπας..., φουστὲς μεταξωτὲς λωιμένες, κορσὰς πὺ οἱ χάντρες του ἔπεφταν μὲ τὸ ἄγγιζες, σάλια κόσκινα ἀπὸ τὶς τρύπες... παπούτσι μὲ σκιισμένα τ' ἀτλάζια.

Ἡ Κατίνα, πὺ τὴ βλέπει καὶ ἀπόψε νὰ κἀνη τὰ ἴδια, συλλογιέται καθὼς βάζει ἀρχὴ νὰ γδύνεται: — Πότε θὰ ἡσυχάση κανεὶς... Πότε θὰ τελειώση πιά αὐτὴ ἡ τυρανισμένη ζωὴ... Σὲ λίγες μέρες θὰ χρειαστῇ νὰ φύγουν καὶ ἀποδῶ. Θὰ μπουν ξανά σ' ἓνα καράβι καὶ ὅπου τοὺς βγάλει... Καθὼς κρατᾷ τὸ μαγιὸ της τὸ σηκώνει καὶ αὐτὴ μπρὸς στὸ φῶς τῆς λάμπας καὶ βλέπει, παρκανημένη ἀπ' τὴ συντροφίσα της, ἂν ἔχουν φύγει οἱ πόντοι ἀπὸ πουθενὰ νὰ τοὺς πιάση αὐριο.

Τὸ κοριτσάκι ἔχει ἀποκοιμηθῇ σὲ μιὰ καρέκλα. Μὲ τὸ κεφάλι στὰ πίσω κοιμάται βαθιά. Γιὰ νὰ τὸ ξυπνήσῃ ὁ πατέρας του τοῦ πετᾷ νερὸ στὸ πρόσωπο. Τὸ παιδί τινάζεται τρομαγμένο, κυτᾷ μὲ μάτια χαμένα... καὶ σηκώνεται... Ξεκινοῦν... Περωνάς ἀπὸ κάτω παίρνουν καὶ τὸν ταχυδαχτυλογὸ πὺ διγέται τὶς τιμὲς πὺ γνώρισε ὅταν ἦταν ταχυδαχτυλογὸς στὸ Παλάτι τοῦ Σουλτάνου.

Κ' οἱ ἀρτίστες, ὅλοι μαζί τραβοῦν σιωπηλοὶ νὰ κοιμηθοῦν στὸ σπιτάκι πὺ ἔχουν νοικιάσει κάπουτου.

Ἄν ἔλειπε καὶ ὁ ὕπνος!

Ἐκδόσεις 1927

Η ΚΗΔΕΙΑ ΤΗΣ ΜΑΓΙΑΣ

Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ σηκώσουν ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο τὸ λείψανο, ὁ καιρὸς φαινόταν πὺς θὰ γυρνοῦσε στὴ βροχὴ. Ἡ νοτιά σήκωνε σύννεφα τὴ σκόνη καὶ ὁ οὐρανὸς εἶχε μιὰ θολοῦρα κίτρινη. Σκόρπιοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, στὸν ἀμελημένο κῆπο τοῦ νοσοκομείου, σὲ ξύλινους πάγκους, κάθονταν οἱ ἄρρωστοι. Φοροῦσαν ὅλοι τὰ ρούχα τοῦ κρεβατιοῦ καὶ εἶχαν ὅλοι ὄψες χλωμές, σκαμμένες καὶ ἀξούριστες. Γύρω τοὺς ὑψώνουνταν νὰ τοὺς κοῦψουν σκεδὸν τὰ ἀγριόχορτα πὺ ὠργίαζαν ὁλοῦδες. Μαντηλίδες κατακίτρινες, κόκκινες παπαροῦνες, γαϊδουράγκαθα, χαμομήλια, μαργαρίτες καὶ μολόχες. Μὲ τὸ σαγῶνι ἀκουμπισμένο στὸ μπαστοῦνι πὺ κρατοῦσαν ἀνάμεσα στὰ γόνατά τοὺς, ἔμεναν ἀκίνητοι, χαμένοι σὲ μιὰν ἄδεια συλλογὴ... Καὶ μόνο στὸ βᾶδος, πάνω στὸ μαρμαρένιο πλατύσκαλο μὲ τὴ μεγάλη πόρτα, πὺ ἔμπᾶζε στὸ φωτοπλημμυρισμένο χῶλ, νοσοκόμες νέες καὶ νεαροὶ γιατροὶ μὲ τὶς κάτασπρες μπλουζὲς τοὺς φλυαροῦσαν εὐθυμα. Τὰ πρόσωπά τοὺς ἔδειχναν ὕγεια, τὰ μάτια τοὺς ἔλαμπαν, τὰ δόντια τοὺς ἄστραφταν, καὶ τὰ μαλλιά ὁλονῶν ἦταν πυκνά, γλιστερά καὶ καλοχτενισμένα. Μονάχα τὰ κορίτσια

είχαν μπονέδες κολαρισμένους, που καθόντουσαν πάνω στα κουρεμένα κεφάλια τους σάν τεράστιες άσπρες πεταλούδες.

Κοντά στην είσοδο του νοσοκομείου ήταν τὸ νεκρὸ καμαράκι, όπου κάποια ὥρα, όταν δὲν ὑπῆρχαν ἄρρωστοι στὸ περιβόλι, κατέβαζαν τοὺς πεθαμένους.

Ἔκει βρισκόταν σήμερα ἡ Μάγια.

Τὴν εἶχαν φέρει πρὸ ὀλίγου, καὶ τώρα εἶχαν ἔρθει καὶ οἱ δύο γυναῖκες πὺ θὰ τὴν ἔντυναν καὶ θὰ τὴ σαβάνωναν. Ἦταν καὶ αὐτὲς τοῦ νοσοκομείου. Πρὶν ν' ἀρχίσουν τὴν τουαλέτα τῆς πεθαμένης, βάλθηκαν νὰ ξετάζουν τὰ ρούχα τῆς πὺ βρίσκουνταν σωρὸς σὲ μιὰ γωνιά. Θὰ τᾶπαιρναν αὐτὲς καὶ ἤθελαν νὰ κάμουν τὴ μοιρασιά.

Ἦταν περίφημα. — Ἔνα καὶ ἔνα!... Τὸ κακόμοιρο τὸ κορίτσι!

Πρῶτα-πρῶτα ἦταν ἔνα μαντὼ μαῦρο, ἀπὸ χοντρὸ μεταξωτὸ μὲ γούνα στὸ γιακά καὶ στὰ μανικέτια. Ἐπειτα ἔνα φόρεμα μεταξωτὸ καὶ αὐτὸ, ἔπειτα ἦταν τέσσερις κυλότες, τὸ ἴδιο μεταξωτὲς καὶ κάμποσα ζευγάρια κάλτσες σέφ, μουσελινένιες, καὶ ἀκόμα μιὰ κομπινεζὸν ἄσπρη, μὲ ἀκριβὲς νταντέλλες, τρεῖς πιτζάμες ριγωτὲς, μεταξωτὲς, ἔνα ζευγάρι πασουμάκια, ἔνα ζευγάρι παπούτσια καὶ μιὰ σάρπα ἀπὸ σενίλι ρόζ. Εἶχε καὶ ἔνα βουτὶ μαντήλια ἀκριβά, ἀλλ' αὐτά, μαζί μὲ ἔνα μπρολιαντένιο στανρὸ καὶ ἔνα δαχτυλίδι καὶ τὸ ρολογάκι τῆς τὰ πῆρε τὸ κορίτσι πὺ ἦταν κοντὰ τῆς ὅλο τὸ διάστημα τῆς ἀρρώστιας τῆς.

Τώρα ἡ Μάγια ἦταν ξεπλωμένη πάνω σ' ἔνα τραπέζι στὴ μέση τῆς κάμαρας, σκεπασμένη ἀπὸ τὸ λαιμὸ μὲ σεντόνι.

Τὰ κομμένα κατάρματα μαλλιά τῆς ὅλο δαχτυλίδια, σὰ μαῦρο χρυσάνθεμο, στεφάνωναν ἔνα παιδιάτικο πρόσωπο ὠχρομελάχρονο, μὲ κάτι βούλες μπλὲ πὺ καὶ πὺ. Τὸ μικρὸ τῆς στόμα ἦταν σφιγτὰ κλεισμένο, σάν πεισματωμένο, ἐνῶ τὰ μάτια τῆς εἶχαν μείνει μισανοιχτά, λὲς καὶ πᾶσκιζαν ν' ἀνοίξουν.

Ὅταν τελείωσε ἡ μοιρασιά καὶ ἀποφάσισαν νὰ μὴν περάσουν ἀπὸ τὸν κλῖβανο τὰ ρούχα, «γιατὶ τὸ καημένο δὲν εἶχε καμιά κολλητικὴ ἀστένεια», ἀρχίσαν νὰ τὴ ντύνουν.

Πρῶτα-πρῶτα τὴν ξεσκεπάσαν καὶ φάνηκε τὸ ὠραῖο νεανικὸ τῆς σῶμα, σὰ σκαλισμένο πάνω σὲ ἑλεφαντοκόκκαλο.

— Δὲ θὰ τὴν πλύνουμε; ρώτησε ἡ μιὰ γυναῖκα τὴν ἄλλη.

— Μὲ τί; Δὲν πῆραμε κρασί... ποιὸς ἀνεβαίνει τώρα μὲ αὐτὴ τὴν κάψα... βαλάντωσα πιά ἀπὸ τὸ πρῶτ' στὰ πόδια μου.

— Κ' ἔπειτα... ἐγὼ αὐτὰ δὲν τὰ θεωρῶ τίποτα... νὰ πλύνῃς τὸν νεκρὸ μὲ κρασί... καὶ γιατί νὰ τὸν πλύνῃς; ἔλα στὸ Θεὸ σου... Καὶ πρόστεσε:

— Φέρε τὸ μπόγο... ἐκεῖνος ἐκεῖ εἶναι, καὶ ἔδειξε μιὰ ἑταζέρα. Τῆς τᾶχει ἐτοιμάσει ἡ φιλενάδα τῆς... ψὲς φεύγοντας μὺ παρᾶγγελνε νὰ τὴ φροντίσωμε..

— Πῆρε καὶ αὐτὴ τοῦ κόσμου τὰ πράματα... εἶπε ἡ ἄλλη ἀνοίγοντας τὸ μπόγο...

— "Α, όσο γι' αυτό τὸ κακόμοιρο ὅλους τοὺς ἐγκαρίστησε, ὅλο μὲ τὸ πουρημπούαρ στεκόταν..."
 "Ἦτανε λέει θεατρίνα..."

— "Αμ, ἂν δὲν εἶνε αὐτὲς πού τὸν ἔχουν τὸν παρᾶ... ποιδὲς θὰ τὸν ἔχει; ἐσὺ κ' ἐγώ;
 Καὶ ξεδίπλωνε τὰ ροῦχα ἕνα ἕνα... τὸ σάβανο καὶ τὰ ἐπιλοιπα.

— Φέρ' τὸ σάβανο, εἶπε κείνη πού περίμενε ν' ἀνοιχτῇ ὁ μπόγος, κι' ἄπλωσε τὸ χέρι της. Μόλις τὸ πῆρε τὸ ξεδίπλωσε κι' ἀμέσως, μάνι-μάνι, βάλθηκε νὰ τοῦ σκίζη ἕνα λαιμό... Ὁ χαρὲς ἦταν γερός καὶ δὲ σκίζόταν.

— Εἶνε βλέπεις... πού δὲν πρέπει νὰ κοπῇ μὲ ψαλίδι τὸ βάσανο. Κ' ἔβαλε δύναμη σφίγγοντας τὰ χεῖλια της. Τσίιιιι! ἀκούστηκε ὁ χαρὲς νὰ σκίζεται... κι' ἀμέσως, ἀφ' οὗ πέρασε τὸ κεφάλι τῆς πεθαμένης ἀπὸ τὸ ἄνοιγμα τοῦ λαιμοῦ, τὴν τύλιξε καλὰ καλὰ ὅλη.

— "Ἐλα... τ' ἄλλα... εἶπε κι' ἄπλωσε πάλι τὸ χέρι της.

— Ἐδῶ τῆς ἔχει ἕνα σωρὸ πράματα... κομπινέζόν, κυλότα... κάλτσες... Θὰ τῆς τὰ βάλωμε ὅλα ;...

— Θὰ τῆς βάλωμε μόνο τὸ φόρεμα καὶ τὶς κάλτσες... τ' ἄλλα χρειάζονται στοὺς ζωντανούς... νῆχη κ' ἡ ψυχούλα της συχώριο.

— Αὐτὸ λέω κ' ἐγώ...

Πῆραν τὸ φόρεμα καὶ τῆς τὸ φόρεσαν... γογγόρα-γογγόρα..., μὲ σβελτοσύνη, ἀρπαξαν τ' ἀλύγιστα χέρια καὶ τὰ πέρασαν στὰ μανίκια, ἔπειτα πῆραν τὰ πόδια καὶ τοὺς ἔβαλαν τὶς κάλτσες κ' ἔπειτα τὰ

παπούτσια. Αὐτὰ ὅμως δὲν ἔμπαιναν κ' ἔτσι τῆς τᾶφησαν μισοβαλμένα... Τὰ μαλλιά της δὲν τῆς τὰ χτένισαν, γιὰ τὸ χτένι πού θὰ χτένιση πεθαμένον χτένισαι. Στὸ μπόγο ἡ φιλενάδα της εἶχε καὶ χτένι, μὰ ἡ γυναικα πού τὸν ἄνοιξε ἰὸ μπόγο τὸ ἔχωσε στὴν τσέπη της μόλις τὸ εἶδε.

Ἡ Μάγια ξακολουδοῦσε νῆχη σφιγμένα τὰ χεῖλη μὲ πείσμα καὶ τὰ μάτια της σὰ νᾶθελε νὰ τ' ἀνοίξη.

— Λύσσαξε ἡ Θεodώρα νὰ τὴν ἀλλάξῃ αὐτή... εἶπε ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς γυναικες δένοντας στὰ δικά της πράματα τὸ κομπινέζόν πού πῆρε στὸ μερτικό της. "Ὅλο αὐτὸ ἔλεγε στὸ κορίτσι πού ἐρχόταν...

— Βλέπεις λίγα ἔχει πάρει... Προχτὲς πού ἄλλαξε κείνη τὴν πλούσια ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια, μιλῆσαμε μεις ;, Κ' ἔπειτα ἀπὸ λίγο εἶπε θαυμάζοντας...

— Αὐτὰ ἦτανε πράματα !.. ἀκόμα καὶ τὰ σεντόνια τοῦ κρεβατιοῦ της ἦταν δικά της.. δὲν ἔρω πόσα... καὶ μαξιλαροθήκες... καὶ κουβέρτες... καὶ τὰ πῆρε ὅλα ἡ Θεodώρα.

— "Αμ, αὐτὰ εἶνε πού σὲ κάνουν κ' ἔρχεσαι σ' αὐτὴ τὴ δουλειά... διαφορετικὰ πού τ' ὀφελος...

Κι' ἀφ' οὗ ἔρριξαν ἀκόμα μιὰ ματιά στὴ Μάγια πῆραν τοὺς μπόγους τοὺς καὶ βγήκαν ὅξω κλείνοντας τὴν πόρτα...

Στὸ διάστημα αὐτό, ἀπόξω ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο στέκονταν καὶ τὴν περίμεναν καμὶ δεκαριὰ ἄντρες μὲ τέσσερα τᾶξιά. Περίμεναν ἀπὸ πολλῶρα κ' εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀνυπομονοῦν. "Ἄλλος διάβαζε φη-

μερίδα... ἄλλος γιάλιζε τὸ παπούτσι του, ἄλλος σουλατσάριζε πάνω-κάτω σφυρίζοντας κάποιο ἤχο.

Ἡ κουφόβραση μὲ τὸ σφύρουνα τῆς σκόνης, πὺν σπικονόταν κάθε τόσο καὶ στράβωνε τὰ μάτια, ἔκανε ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν διαβατῶν νᾶναι συσπασμένα μὲ ἔκφραση δυσαρέσκειας.

Ξάφνου, ἓνας ἀπ' ὅλους, κυτᾶζοντας μέσα ἀπὸ τὴν καγκελένια θύρα, εἶπε :

— Ἐρχονται !...

Μὲ τὸ «ἐρχονται» ὅλοι ἀνέβηκαν βιαστικά στὰ ταξιά πὺν περιέμεναν. Ἡ κάσα μὲ τὴν πεθαμένη μπη-κε στὴ νεκροφόρα κ' ἡ συνοδεία ξεκίνησε. Ἐκεῖ ὁ-μῶς φάνηκε στὸ δρομάκι τοῦ περιβολιοῦ μιὰ νοσο-κόμα μ' ἓνα στεφάνι.

— Σωφὲρ ! Σωφὲρ ! Σταθῆτε ! Φώναζε κ' ἐρχό-ταν τρέχοντας κουνώντας τὸ στεφάνι ψηλὰ ὅσο πὺν ἔφτασε στὴν εἴσοδο.

Αὐτὸ τρία κεφάλια ἀπὸ τὸ τελευταῖο ταξὶ φάνηκαν — Τί τρέχει ; ρώτησε ὁ σωφὲρ.

— Τὸ στεφάνι... Τὸ ξεχάσατε.. Τὸ φέρανε τὸ πρωτῆ.. Φώναζε ἡ νοσοκόμα.

— Μωρὲ τράβα.. εἶπαν οἱ ἐπιβάτες καὶ τὸ ταξὶ κίνησε χωρὶς ἄλλη κουβέντα... Ὁχ ἀδεοφῆ !..

Ἀπόξω ἀπὸ τὸ νεκροταφεῖο ξεπέζεψαν.. Στὴν πόρτα ἀπὸ κάθε πλάϊ στεκόντουσαν κουλουράδες καὶ πουλοῦσαν κουλούρια καὶ παξιμάδια.. Ἦσαν καὶ στραγαλατζήδες

Ἐνας ἀπὸ τὴν συνοδεία πῆρε ἓνα κολουῖρι. Ἦ-ταν ροδοκόκκινο, ξεροψημένο κ' ὅπως τὸ δάγκωσε μύρισε..

— Νὰ πάρω κ' ἐγώ.. εἶπε κ' ἓνας ἄλλος πὺν ζήλε-ψε. Ἐπειτα ὅλοι μαζί συνόδεψαν τὸ λείψανο μέσα ἀπὸ τὴν δεντροστοιχία τῆς εἰσόδου. Ἐκεῖ ἦταν κ' ἄλλος πολλὸς κόσμος. Ἄλλοι ἔμπαιναν ἄλλοι ἔβγαι-ναν. Μιὰ γυναίκα πὺν τὴν παρακρατοῦσαν ἀπὸ τὶς μασκάλες, εἶλεγε μὲ βραχνὴν ξέπνοη φωνή, κουνών-τας τὸ κεφάλι τῆς δεξιὰ καὶ ζερβά :

— Γίόκα μου.. καμάρι μου.. τί ἦταν αὐτὸ πούκα-μες στὴ μανούλα σου..

— Ἐχει γούστο νᾶχουμε καμιὰ μπόρ ι, εἶπε κά-ποιος ἀπὸ τὴ συνοδεία τῆς πεθαμένης κ' ἄπλωσε τὸ χέρι του.. ἔνιωσα μιὰ στάλα...

— Δὲν πιστεύω, εἶπ' ἓνας ἄλλος κ' ἄπλωσε κ' αὐτὸς τὸ δικό του.

Τὰ δέντρα βοῦῖζαν. Οἱ πιπεριὲς σάλευν τὰ λε-πτά τους κλαδιὰ πὺν ἦταν φορτωμένα μὲ κόκκινα τσαμπιά. Οἱ μαρμαρένιες προτομὲς πάνω ἀπὸ τοὺς τάφους ἔγαν ἔκφραση συλλογισμένη σὰ νὰ τυραγ-νιόνταν ἀκόμα ἀπὸ τὶς φροντίδες τῆς ζωῆς. Ἀπὸ πολλὰς μεριὲς ἔφτανε ὁ ἥχος ἀπὸ τὰ τσαπιά πὺν ἔσκαβαν.

— Τὴν κακομοῖρα τὴ Μάγια, γιὰ πότε χάθηκε., εἶπε κάποιος.

— Δὲν ἄνθεξε βλέψεις ἡ καρδιά της.

— Ἐπειτα ἀπὸ τὶς παραλυσίες πὺν εἶχε κάμει, ἐπόμενο ἦταν νὰ μὴν ἀνθέξη.. ἔρὲ γλέντι πὺν τόκα-με θεὸς σχωρέστηνα.

— Ποιὸν εἶχε τώρα ;

— Τὸ Ρῆγα τὸ βιομήχανο. Τοῦφραγε λεφτὰ μὲ τὸ καντάρι.

— "Ας εἶναι, ἦταν καλή.

— Καλή μὰ κουτή.

— Τώρα τῆς εἶχε μπῆ ἡ λόξα πὼς ἦταν μεγάλη καλλιτέχνηςα. Θὰ πῆγαινε, εἶπεν, νὰ παίξῃ στὸ Παρίσι..

— "Αμ' ἡ λόξα τῆς ἡ ἄλλη, νὰ θέλῃ νὰ περῶ γιὰ παρθένα..

Ἀπὸ τὶς κουβέντες τοὺς φαινόταν τί εἶχε σταθῇ στὸ βίο τῆς ἡ Μάγια. "Εἶω ἂν αὐτὸ ὅμως φαίνεται πὼς ἦταν καὶ ἡθοποιός, ὅπως θάταν καὶ κείνοι πού τὴ συνόδευαν. Καὶ νά, ἐκεῖ πού συνομιλοῦσαν ἔτσι κατάρταξε λαχανιασμένος καὶ μπῆκε ἀνάμεσά τοὺς ἓνας νέος, κρατώντας κ' ἓνα μπουκέτο ἄσπρες βιόλες.

"Ἦταν ὡς 30 χρονῶν, πρόωρα γερασμένος, κοντός, στραβοκάνης, μὲ τὸ λαμὸ τυλιγμένο σ' ἓνα ἄσπρο βρόμικο κασκόλ, μὲ πλατύγυρο ρεμπλούμλικα, ἀμνημένη φορεσιά, δίσολα στραβοπατημένα παπούτσια καὶ μ' ἓνα μεγάλο χαρτοφύλακα στὴ μασφάλῃ.

— "Α.. μπράβο, εἶπε, ἔλεγα πὼς δὲ θὰ πρὸφτανα. Καὶ πρόστεσε κυτάζοντας ὁλοῦδες :

— Καὶ δὲν ἦρε κανεὶς ἄλλος ;

— "Οχι, ἐμεῖς κ' ἐμεῖς.

Ὁ νέος ἐστόμισε μὲ αἰσχυρὴ βροσιὰ καὶ σόπασε.

Εἶχαν φτάσει μπρὸς στὴν ἐκκλησιά, ὅπου οἱ νεκροθάφτες εἶχαν κιόλας ἀκουμπήσει τὴν κάσα στὸ πεζοῦλι ἐκεῖ ἀπὸξω. Μέσα ἔψαλλαν ἄλλο νεκρό. Ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴ πόρτα μὲλις ξεδιάκρινες μέσα τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς ἄσπρους γιακάδες τῶν ἀντρῶν. Στὴ σκοτεινιά τὰ κερὰ ἔλαμπαν μ' ἀκίνητες ἀνέ-

ρες φλόγες.. κ' ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς ψαλμωδίες ἀκούγονταν ἀναφυλλητὰ κ' ἀναστεναγμοί.

— Θ' ἀργήσουν ; ρώτησε ἓνας ἀπὸ τοὺς ἄντρες κάποιον φρακοφορεμένο νεκροθάφτη πού σολατσάρειε στὸν αὐλόγυρο.

— Τοῦτοι δὼ τελειώνουν.. μὰ ξοπίσω εἶναι κ' ἄλλος.. Κατόπι ἔρχεται ὁ δικό σας..

— Τί λέει ; ρώτησαν κ' οἱ ἄλλοι καὶ πλησίασαν.

— Λέει πὼς θὰ ξημερώσωμε δὼ χάμω.. ἔχει, ἀκούς, κ' ἄλλο πεθαμένο μέσα.

— Τότες τί στεκόμαστε.. Πάμε νὰ γαζέψωμε Κ' ἔφυγαν..

Τὸ λείψανο τῆς πεθαμένης ἀπόμεινε μοναχὸ στὸ πεζοῦλι. Ἀπὸ τὸ μισανοιχτὸ καπάκι ξέβγαλινε τὸ φρέμα τῆς. Ἐνα φρέμα μεταξωτὸ μὲ πούροκαλιὰ κλαδιά. Ὁ ἄερας καθὼς φύσαγε τῶκανε πότε νὰ ριπίζεται μ' ἓνα ἐλαφρὸ θρόϊσμα, πότε νὰ χτυπιέται δῶθε κεῖθε σὰ μὲ θυμὸ. Ὁ νέος μὲ τὸ χαρτοφύλακα ἐνῶ ἀπομακρυνόταν γύρισε πίσω κ' ἔβαλε πάνω στὴν κάσα τὶς βιόλες πού κρατοῦσε, φροντίζοντας νὰ τὶς τοποθετήσῃ μὲ γοῦστο.

— Ἐλα τώρα, πάμε κ' ἄφησε τὶς ὥραιопάθειες, τοῦ φώναξε κάποιος πού στάθηκε νὰ τὸν περιμένῃ. Πῆγαν νὰ βροῦν τοὺς ἄλλους, μὰ δὲν τοὺς βρῆκαν καὶ τράβηξαν οἱ δύο τους.

— Κι' ὁ ἐπιμήδειος ;

— Τὸν ἔγραψα, εἶπε ὁ νέος μὲ τὸ κασκόλ.

— Σοβαρά ;

— Ναί... Ὁ ἄθελος νὰ τὸν ἀκούσῃς ;

— Ἀκούς ἐκεῖ... νὰ δοῦμε τί τῆς λὲς κ' ἐσύ...

οἱ συνάδελφοι ἔκαμαν πρὸ ὀλίγου τὸ χρέος τους...
 Ἔλα πᾶμε σὲ κένη ἐκεῖ τῇ γωνιά.

Σὰν ἔφτασαν, ὁ νέος μὲ τὸ κασκόλ πῆρε κάτι χειρὸγραφα ἀπὸ τὸ χαρτοφύλακα, κι' ἀφοῦ τὸν μετέκλεισε ἀφήνοντάς τον κατὰ γῆς, ἀρχίνησε νὰ διαβάξῃ μὲ κλαψιάρικη τραγουδιστὴ ἀπαγγελία σὰ νὰ μοιρολογιόταν:

«Δὲν ἦσουν πλασμένη, γλυκεῖά ἀδεοφούλα, γιὰ τὶς ἀσκήμιες ἐσὺ τῆς ζωῆς! Ἡ πεταλουδένια σου ἦ ψυχή... ὅχι... δὲν ἄντεχε σὲ κανένα χυδαῖο ἀγγιγμὰ... ποθοῦσες ὅ,τι ἦταν ἀγνὸ καὶ λευκὸ... κι' ὁ κόσμος πὺν ἀγαποῦσες ἦταν αὐτὸς πὺν ἦ παρθερνική σου φαντασία ἔπλαθε... κόσμος ὥραϊος, πὺν δὲν τὸν ἔφτανε καμιά ἀπήχηση ἀπὸ τοὺς βάνους θόρυβους τῆς πραγματικότητος...
 Καὶ σταματήσε.

— Πῶς σοῦ φαίνεται; ρώτησε.

• Ὁ ἄλλος δὲ μίλησε.

— Ἐρεῖς, θέλησα... νὰ δεῖξω τὴν ἀντίθεση μεταξύ τῆς ζωῆς πὺν ζοῦσε κ' ἐκείνης πὺν ἔφτιανε μὲ τὸ κεφάλι της... Γιάτ' ἔρεῖς, τέτοια ἦταν ἡ Μάγια.

— Τέλος πάντων, ξακολούθησε, εἶπε ἀδιάφορα ὁ ἄλλος παρακολουθώντας προσεχτικὰ κάποιον πὺν ἔσκαβε ἓνα λάκκο.

— Πολύτιμο καὶ λευκὸ ἄνθος, ἀρχίνησε μὲ τὴν ἴδια κλαψιάρικη ἀπαγγελία ὁ νέος μὲ τὸ κασκόλ... κανέναν δὲ σὲ χάριζε... κανέναν δὲ στάθηκε ἄξιος νὰ χαρῇ τὴν ὁμορφιά σου καὶ τὴ θεία μοσκοβολιά σου... καὶ μάδησε τὰ ἄβρα πέταλά σου ἢ ἀνεμοζάλη τῆς ζωῆς κι' ἔσβυσες χωρὶς κανέναν νὰ μαν-

τέψη τὶ ἦσουν! Καὶ δίπλωσε τὸ χειρόγραφο...
 Πῶς σοῦ φαίνεται; ρώτησε φυλάγοντάς το στὸ χαρτοφύλακα.

— Καλὸ, ἀλλὰ ὅχι βέβαια γιὰ νὰ εἰπωθῇ στὴν περίστασι αὐτή.

— Γιατί;

— Μὰ γιὰτὶ ὅλα τοῦτα πὺν λὲς δὲν ἔχουν καμιά σχέση μὲ τὴ Μάγια... Καλὴ κι' ἄξια, μὰ οὔτε ἀγνή ἦταν οὔτε ἄσπιλη, εἶπε μὲ τόνο νευριασμένο ὁ ἀκροατὴς τοῦ ἐπικηδεῖου...

— Κι' ὅμως τέτοια ἦταν, εἶπε ἥρεμα ὁ νέος μὲ τὸ κασκόλ. Κανέναν ἄλλος δὲ λάτρεψε τὴν ἀγνότητά σὰν αὐτή... ὅς ἦταν πόρνη...

— Ναί... ἀλλὰ βλέπεις ὁ κόσμος δὲν τὴ γνώρισε ἀπ' αὐτὴ τῆς τῆ μεριά... τὴ γνώρισε ἀπὸ τὴν ἄλλη... αὐτὸ εἶναι. Κι' οἱ δύο νέοι σόπασαν, ἔπειτα ἔφυγαν.

Στὸ μεταξὺ βράδυαζε. Ὅταν πλησίασαν στὴν ἐκκλησιά, οἱ ἄλλοι πὺν ἦταν ἐκεῖ τοὺς εἶπαν πῶς ἡ κηδεῖα θὰ γινόταν αὔριο, στίς ὀχτὼ τὸ πρωῒ, γιὰτὶ τώρα πὰ ἐδυσε ὁ ἥλιος.

— Πᾶμε τὸ λοιπὸν, εἶπαν τότες ὅλοι μαζί καὶ κίνησαν.

— Αὔριο θάρθοῦμε, δὲν εἶν' ἔτσι; ρώτησε ὁ νέος μὲ τὸ κασκόλ...

— Ἐξαργᾶται... μὴν ξεχνᾶτε πῶς ἔχουμε πρόβα στίς 10. Θὰ προφτάξουμε;

— Πῶς δὲ θὰ προφτάξουμε... ἀπὸ τὶς 8 ὥς τὶς 10 τὶ θὰ κάμουμε...

— Καλὰ ντέ... βλέπουμε...

Κ' ἡ παρέα βάλθηκε νὰ συζητᾷ γιὰ ἐπαγγελματικά ζητήματα καθὼς προχωροῦσε στὴν ἔξοδο.

Ἡ κάσα ἔμεινε πάλι μονάχη στὸ πεζοῦλι... Ἀπὸ τὸ μισανοιχτὸ κατὰ ξέβγαине πάντα τὸ μῶβ φόρεμα, ποὺ ὁ ἀέρας καθὼς φύσαγε, τῶκανε πότε νὰ ριπίζεται μ' ἓνα ἑλαφρὸ θρόϊσμα, πότε νὰ χτυπιέται βίαια δῶδε κεῖθε σὰ μὲ θυμό.

Τὴν ἄλλη μέρα δὲν ἦρθε κανεὶς. Οὔτε ὁ νέος ποὺ εἶχε γράψει τὸν ἐπικηδεῖο.

Μάρτις 1927

Ο Κ. ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ

Ὁ ἀνακριτὴς Γ.. σηκώθηκε κεῖνο τὸ πρωτὸ δύσθυμος. Εἶχε κακοκοιμηθῇ τὴ νύχτα κι' αὐτὸ τοῦδινε ἓνα εἶδος κούραση στὰ μέλη καὶ κεφαλόπονο. Στὸν καθρέφτη ποὺ κυτᾶντο τυχαῖα εἶδε πὼς ἦταν κίτρινος σὰ λεμόνι καὶ πὼς οἱ ρυτίδες τῶν ματιῶν του καὶ πλάϊ ἀπὸ τὸ στόμα του εἶχαν χαραχτῇ βαθύτερες.

— Πὸ-πὸ χάλια... μουρμούρισε... κούφταλο ἔχω γίνει. Κι' ἀμέσως θυμῆθηκε πὼς εἶχε δουλεῖα στὸ δικαστήριό στίς 11, πρᾶμα ποὺ χειροτέρευσε τὴν κακοχεφιά του. Ἀρχίνησε νὰ κάνῃ τὴν τουαλέτα του. Μὲ τὴ φανέλα καὶ τὸ σόβρακο καὶ μὲ τὴν πετσέτα ριγμένη στὴν πλάτη, ἀκόνισε τὴ ζιλέτα του, ζέστανε νερὸ στὸ καμινέτο κ' ἔρριξε ἀλάτι νὰ πλύνῃ τὴ μύτη του ποὺ τὴν εἶχε διαρκῶς ξερῇ τώρα τὴν ἀνοιξη, ἔβγαλε ἀπὸ τὸ συρτάρι κάλτσες καὶ γιαχὰ καθαρό, βούρτσισε τὸ πανταλόνι του, καὶ στάθηκε μπρὸς στὸν καθρέφτη νὰ ξουριστῇ. Ἀλλὰ τὰ μαλλιά του, ἔτσι ποὺ δὲν εἶχαν ἓνα ὥριμο χροματισμό, τὸν δαμόνισαν. Δὲν ἦταν οὔτε βαμμένα οὔτε ἄβαφα. Εἶχαν ἓνα κοκκινόξανθο χρώμα σὰ μουστάκια γέρου καπνιστῇ. Τὶ ἤθελε ν' ἀνοί-